

Het kan wél

Doorbraken voor 's-Hertogenbosch

Verkiezingsprogramma 2026–2030

Voorwoord

's-Hertogenbosch is een stad om trots op te zijn.

's-Hertogenbosch wordt gemaakt door mensen die meedoen. Door inwoners die hier wonen, werken, zorgen en ondernemen. Door Bosschenaren* die hun stad kennen en er elke dag samen iets van willen maken. In de stad, de dorpen, de buurten en wijken, op school en op straat, in verenigingen en bedrijven. Zij laten iedere dag weer zien dat het wél kan. Die mensen maken Den Bosch tot wat het is. Een stad waar we trots op mogen zijn. Daarom is het belangrijk om vooruit te blijven kijken. D66 maakt die keuzes.

We kiezen voor bouwen aan de stad van morgen. Met 15.000 woningen, voor jongeren en starters die nu moeilijk een plek vinden. In nieuwe buurten én door bestaande wijken te versterken. Groen, betaalbaar en goed bereikbaar, zodat mensen hier kunnen blijven wonen en meedoen.

We kiezen voor gelijke kansen door te investeren in onderwijs, talentontwikkeling en een rijke schooldag. Daarnaast investeren we in de gezondste generatie Bosschenaren ooit. Door problemen vóór te zijn, in plaats van ze later te moeten oplossen. Met meer groen in wijken, veilige straten en plekken waar mensen elkaar ontmoeten en in beweging komen. Zo maken we 's-Hertogenbosch sterker en vitaler.

Een sterke stad vraagt ook om een sterke lokale economie. Wij geven ruimte aan ondernemers, cultuurmakers en verenigingen. Zij zorgen voor levendigheid, werkgelegenheid en verbondenheid. We kiezen voor verantwoordelijkheid richting de toekomst. In 2040 is 's-Hertogenbosch klimaatneutraal. Door wijken te vergroenen en te kiezen voor schone energie die werkt voor iedereen.

Dit programma laat de keuzes van D66 voor onze stad zien. Maar een stad bouw je niet alleen vanuit het stadhuis. Dat doen we met elkaar. Door samen verantwoordelijkheid te nemen voor de stad die we doorgeven. Door kansen te grijpen en verantwoordelijkheid te nemen voor een stad die we doorgeven.

Daarom vraag ik weer uw stem voor doorbraken voor 's-Hertogenbosch. Omdat D66 ziet: het kan wél.

Mariève Craste

Lijsttrekker D66 's-Hertogenbosch
Wethouder Verstedelijking, Energietransitie en Cultuur

5 DOORBRAKEN VOOR 'S-HERTOGENBOSCH

1. We bouwen 15.000 woningen tot 2040

De woningnood vraagt om tempo én kwaliteit. D66 bouwt minimaal 15.000 woningen in 11 nieuwe en bestaande buurten. We versnellen in gebieden als de Spoorzone, Stadsdelta, De Vliert, Meerendonk, Groote Wielen, Nuland en de Ertveldse Plas en versterken bestaande wijken. We bouwen gemengd en betaalbaar om doorstroming op de woningmarkt op gang te brengen. Zo blijft Den Bosch een stad waar je je thuis hebt in elke levensfase.

2. Een sterke lokale economie in een levendige stad

Een levendige stad vraagt om ruimte voor ondernemers, cultuur en evenementen. D66 investeert in het lokale mkb, startups en creatieve makers. We willen één ondernemersloket en minder regels. Cultuur is essentieel voor een levendige stad. Met broedplaatsen, betaalbare werkruimtes en een sterk cultureel aanbod versterken we werkgelegenheid, leefbaarheid en het vestigingsklimaat.

3. De gezondste generatie Bosschenaren ooit

Een gezond leven begint in je directe omgeving. Daarom zet D66 in op preventie, beweging en ontmoeting. We vergroenen wijken, maken straten veiliger om te lopen en fietsen en investeren in sport- en ontmoetingsplekken. Met aandacht voor mentale gezondheid, schone lucht en rookvrije omgevingen zorgen we dat gezond leven makkelijker wordt voor iedereen.

4. Onderwijs als sleutel tot gelijke kansen

Elk mens verdient dezelfde kansen. D66 investeert in een Rijke Schooldag, voorschoolse educatie en moderne, duurzame schoolgebouwen. Onderwijs, zorg en jeugdhulp werken nauw samen, zodat problemen vroeg worden aangepakt. We zorgen voor goede stageplekken, sterke mbo-opleidingen, een versterking van het studentenleven en mogelijkheden om je leven lang te blijven leren. Talent mag nooit verloren gaan en je postcode niet je toekomst bepalen.

5. In 2040 zijn we klimaatneutraal

D66 kiest voor een ambitieuze koers: 's-Hertogenbosch klimaatneutraal in 2040. We vergroenen alle wijken, bouwen aardgas af en gaan naar 100% schone energie. Elke wijk krijgt een eigen klimaatplan dat we opstellen samen met bewoners. De energietransitie levert niet alleen CO₂-reductie op, maar ook nieuwe banen, lagere lasten en een prettigere leefomgeving.

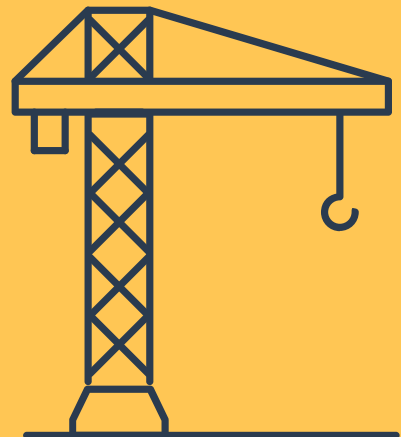
Inhoudsopgave

1. Bouwen aan een complete stad met ruimte voor iedereen	5
1.1. Meer woningen, sneller bouwen	6
1.2. Betaalbaar wonen voor iedereen	7
1.3. Ruimte voor verduurzaming, groen en leefomgeving	8
1.4. Daarom bouwen we aan een stad met ruimte voor iedereen	9
2. Gelijke kansen, onderwijs en inclusie	10
2.1. Laat iedereen vrij, maar niemand vallen	11
2.2. Sterk opgroeien vanaf het begin	12
2.3. Onderwijs voor de toekomst	12
2.4. Iedereen doet mee: inclusie en participatie	13
2.5. Daarom bouwen we aan gelijke kansen voor iedereen	14
3. Economie, groene groei en klimaat	15
3.1. Een gezonde economie als basis	16
3.2. Cultuur als economische motor	17
3.3. Klimaatneutraal in 2040	18
3.4. Lokale groene economie stimuleren	18
3.5. Eerlijke kansen voor ondernemers en inwoners	19
3.6. Daarom kiezen we voor een sterke en groene economie	19
4. Een sterke samenleving met gezonde en gelukkige generaties	20
4.1. Gezonde keuzes beginnen bij de omgeving	21
4.2. Mentaal sterk en sociaal verbonden	21
4.3. Zorgzaam samenleven, niemand staat alleen	22
4.4. Samen ouder, samen sterker	22
5. Vrij, veilig en democratisch	23
5.1. Veiligheid voor vrouwen en LHBTIQ+	24
5.2. Een veilig gevoel op straat	25
5.3. Ondermijnende en georganiseerde criminaliteit	25
5.4. Digitale veiligheid	26
5.5. Voorkomen van radicalisering en extremisme	26
5.6. Een sterke democratie	26

6. Slimme en duurzame mobiliteit	27
6.1. Autoluw en gezond	28
6.2. Fiets en voetganger centraal	28
6.3. Toegankelijke en inclusieve mobiliteit	29
6.4. Sterk openbaar vervoer en mobiliteitshubs	29
6.5. Deelmobiliteit en innovatie	28
6.6. Daarom kiezen we voor slimme en duurzame mobiliteit	30
Verantwoording	31

Hoofdstuk 1

Bouwen aan een complete stad met ruimte voor iedereen

Onze visie

's-Hertogenbosch groeit, en dat is goed nieuws. Mensen willen hier wonen, werken, studeren en een toekomst opbouwen. Onze stad is aantrekkelijk, economisch sterk en cultureel rijk. Dit is iets om trots op te zijn.

De aantrekkingskracht brengt ook verantwoordelijkheden met zich mee. De woningnood is groot. Jongeren die hun vleugels willen uitslaan blijven noodgedwongen bij hun ouders wonen. Voor ouderen die willen doorstromen in hun vertrouwde buurt, is te weinig beschikbaar. Voor alleenstaanden is het extra moeilijk een betaalbare woning te vinden.

Wij erkennen de uitdaging en zien dit als een oproep om vooruit te denken. Want als we het goed aanpakken, kunnen we bouwen aan een gemeente die niet alleen groter wordt, maar vooral beter: groei levert een sterke basis voor meer en betere voorzieningen, een sterkere en diverse detailhandel, goed openbaar vervoer, groene, levendige buurten en ruimte voor ontmoeting. Niet alleen voor nieuwe bewoners: juist de mensen die hier al wonen kunnen daar flink van profiteren.

1.1. Meer woningen, sneller bouwen

De vraag naar woningen is groot en urgent. We bouwen minimaal 15.000 woningen tot 2040. Na de stevige basis die we in de afgelopen jaren hebben gelegd in onder andere de Spoorzone, de Stadsdelta en De Vliert, kunnen we nu versnellen.

- **Nieuwe wijken en buurten ontwikkelen** - In de komende periode starten we met de ontwikkeling van Meerendonk en de Ertveldse Plas. Deze gebieden bieden kansen voor stedelijk wonen, werken en recreatie, met goede bereikbaarheid en voorzieningen.
- **Bestaande wijken versterken** - In Noord transformeren we het gebied rond De Rompert tot een volwaardig stadsdeelcentrum, met wonen, winkelen en ontmoeten. Ook in West benutten we kansen rondom De Helftheuvel. Zo maken we van bestaande wijken aantrekkelijke plekken waar mensen graag verblijven.
- **Slim verdichten** - We benutten de ruimte in de stad beter door intensiever te bouwen bij OV-knooppunten en voorzieningen. Verdichten betekent niet alleen meer woningen, maar ook levendige straten, ruimte voor groen en ontmoetingsplekken. Hoogbouw zien wij als een kans en helpt ons buitengebieden te sparen.
- **Bouwen in balans** - Waar binnenstedelijk bouwen niet volstaat, breiden we beperkt uit op uitleglocaties. Dat doen we zorgvuldig, met respect voor landschap, natuur en bestaande gemeenschappen. We bouwen met de omgeving, niet ertegenin.

- **Nuland groeit mee** - Wij kiezen voor gestage groei en willen daar niet lang mee wachten. We investeren in een modern sportpark in de noordoosthoek, waardoor ruimte vrijkomt voor inbreiding in het centrum. Zo verbeteren we voorzieningen voor de Nulanders én helpen we woningzoekenden.
- **Bestaande woningen beter benutten** - Grote eengezinswoningen uit de jaren '60 en '70 kunnen gesplitst worden, zodat er snel extra woonruimte ontstaat voor bijvoorbeeld alleenstaanden of starters.
- **Gemeenschappelijk wonen** - We bevorderen het realiseren van gemeenschappelijk wonen voor ouderen en het bouwen van meer-generatie-woongemeenschappen.

1.2. Betaalbaar wonen voor iedereen

Wonen moet betaalbaar en bereikbaar blijven. We kiezen bewust voor variatie in woningtypen en prijsklassen, zodat zowel starters, senioren, gezinnen én alleenstaanden een passende plek kunnen vinden. Leefbare wijken ontstaan niet vanzelf: die bouwen we door te investeren in diversiteit in woningen én in bewoners.

- **Gemengde wijken als uitgangspunt** - We zorgen voor buurten waar mensen met verschillende inkomens, leefstijlen en achtergronden prettig samen kunnen leven.
- **Woningzoekenden een stem geven** - We geven mensen die op zoek zijn naar een woning een duidelijke stem in planontwikkeling en woonbeleid. Zo wordt er niet óver, maar mét hen besloten.
- **Doorstroming stimuleren** - We maken het voor ouderen aantrekkelijker om door te stromen naar passende woningen in hun vertrouwde buurt. Dankzij inzet van wooncoaches, seniorenmakelaars en financiële regelingen maken we gezinswoningen vrij voor starters en jonge gezinnen.
- **Ruimte voor jongeren en studenten** - We bouwen 1.000 extra studentenwoningen en zorgen dat jongeren ook na hun studie een aantrekkelijke leefomgeving vinden, zodat ze verbonden blijven aan onze stad. Zo houden we 's-Hertogenbosch jong, creatief en levendig.
- **Eerlijke huisvesting voor statushouders** - We spreiden statushouders over verschillende wijken. Dat bevordert integratie en ontmoeting en geeft hen een kans om snel deel te worden van de Bossche samenleving.
- **Regionale solidariteit** - De woningcrisis stopt niet bij de gemeentegrens. Via bindende afspraken zorgen we dat ook omliggende gemeenten bijdragen aan voldoende sociale woningbouw.

1.3. Ruimte voor verduurzaming, groen en leefomgeving

Bouwen doen we niet alleen in stenen, maar ook in leefkwaliteit. Een groene en gezonde omgeving maakt de stad aantrekkelijk en toekomstbestendig.

- **Groei met verbondenheid** - We bouwen met aandacht voor buurtkamers, pleinen en gedeelde tuinen. Zo worden wijken plekken waar mensen elkaar ontmoeten en samenleven.
- **Groene stad = gezonde stad** - We combineren woningbouw met vergroening. In West verbinden we Beatrixpark met Westerpark tot een aaneengesloten stadspark. Ook behouden we het groen in het Sparrenburgbos. Dit vergroot de leefbaarheid én de gezondheid van bewoners.
- **Natuurinclusief en circulair bouwen** - Nieuwe woningen worden duurzaam gebouwd, met circulaire materialen, groene daken en ruimte voor biodiversiteit. Innovaties zoals bio-based bouwen maken onze gemeente koploper in de bouw van de toekomst.
- **Monumenten verduurzamen** - We versoepelen regels rond beschermd stadsgezicht en welstand, zodat het eenvoudiger wordt om monumentale panden te isoleren of te verduurzamen.
- **Van parkeerplek naar parkplek** - Minder ruimte voor auto's betekent meer ruimte voor mensen. In hoogstedelijke gebieden vervangen we parkeerplekken door groen en verblijfsruimte.
- **Verduurzamen VvE appartementen** - We stimuleren Verenigingen van Eigenaars (VvE's) van oude, slecht geïsoleerde appartementengebouwen met subsidies en met deskundigheid vanuit de gemeente om hun gebouw te verduurzamen met betere isolatie (dak, gevels, vloer), betere ventilatie met warmte terugwinsystemen en warmtepompen. Bijkomend voordeel is dat hiermee deze gebouwen ook van het gas af kunnen.
- **Transformatie van winkelstrips** - Verouderde winkelstrips maken we levendig door ze te transformeren tot gemengde plekken voor wonen, werken en voorzieningen.

1.4. Daarom bouwen we aan een stad voor iedereen

's-Hertogenbosch is de levendige hoofdstad van Brabant. Een stad waar studenten blijven, jongeren terugkeren, ouderen doorstromen en gezinnen wortelen. Een aantrekkelijke, complete, duurzame en diverse stad - voor iedereen die hier woont en iedereen die hier wil wonen.

Den Bosch groeit en bruist, maar het begint soms te knellen. Grote evenementen, volle terrassen en een drukke binnenstad laten zien dat we letterlijk 'met de benen buiten' staan. Niet omdat we dat willen, maar omdat er simpelweg in de historische binnenstad te weinig ruimte is voor alles wat Den Bosch zo levendig maakt. Onze opgave voor de komende jaren is het verbreden van de binnenstad. D66 wil dat iedereen zijn plek houdt in de stad, ook als die groeit.

Daarom kijken we verder dan de historische binnenstad. We maken de stad groter: richting het Paleiskwartier, de Spoorzone, het nieuwe station en de Bossche Stadsdelta. Daar brengen we wonen, leren, werken, creativiteit en cultuur samen, zodat de stad op meerdere plekken kan bruisen. D66 wil dat de groei van Den Bosch hand in hand gaat met leefbaarheid en ontmoeting. We zorgen dat nieuwe stadsdelen echte Bossche plekken worden, met ruimte voor groen, cultuur, sport en initiatieven van bewoners en ondernemers. We investeren in verbinding: veilige loop- en fietsroutes, meer plekken om elkaar te ontmoeten en een natuurlijke overgang tussen oud en nieuw Den Bosch.

Hoofdstuk 2

Gelijke kansen, onderwijs en inclusie

Onze visie

Onderwijs is dé sleutel tot gelijke kansen. Daarom investeren we in voorschoolse educatie, sterke scholen, vakonderwijs en een leven lang leren. Maar kansengelijkheid gaat verder dan onderwijs alleen. Het gaat ook om een plek waarin iedereen zich thuis en veilig voelt, waarin verschillen worden omarmd en niemand wordt buitengesloten.

Nog te vaak hangt de toekomst van kinderen af van waar hun wieg heeft gestaan. Te vaak krijgen jongeren zonder netwerk geen stageplek of voelen inwoners zich buitengesloten door een taalbarrière, een beperking of simpelweg omdat ze anders zijn.

Voor D66 is kansengelijkheid het uitgangspunt. Iedereen moet de ruimte krijgen om het beste uit zichzelf te halen, ongeacht afkomst, inkomen, opleiding, beperking, gender of seksuele oriëntatie.

2.1. Laat iedereen vrij, maar niemand vallen

Een sterke samenleving begint bij bestaanszekerheid en het gevoel dat je erbij hoort.

- **Bestaanszekerheid vergroten** - We verhogen de inkomensgrens voor regelingen van 120% naar 130% van het sociaal minimum. Zo helpen we ook mensen die nu nét buiten de boot vallen. Regelingen maken we eenvoudiger, beter vindbaar en toegankelijker, zodat steun echt bij mensen terechtkomt.
- **Directe ondersteuning** - We willen armoedegelden zoveel mogelijk inzetten voor directe ondersteuning van inwoners, en daarbij kritisch kijken naar systemen, zoals de Bossche pas, die een groot deel van het budget vragen.
- **Kinderen staan voorop** - Naast de bestaande regelingen beoordelen we per situatie welke hulp nodig is om ieder kind een eerlijke kans te geven. We willen prioriteit geven aan ouders die in de knel zitten met schulden.
- **Energiearmoede aanpakken** - We helpen inwoners met een laag inkomen en een hoge energierekening met het verduurzamen van hun woning.
- **Recht op een thuis** - De Bossche Wonen-Eerst-aanpak bij dakloosheid is een groot succes en daar gaan we mee door.
- **Discriminatie tegengaan** - We combineren toegankelijke meldpunten en stevige handhaving met burgerschapsvorming en voorlichting, zodat discriminatie daadwerkelijk wordt teruggedrongen.
- **Meedoen vanaf dag één** - Nieuwe inwoners starten direct met taal, opleiding en werk. Dat helpt nieuwe Bosschenaren want veel mensen willen niets liever dan zelf iets van hun leven maken. Door deze ondersteuning kunnen zij vanaf dag één zelfredzaam zijn, aan hun nieuwe leven bouwen en hun kansen maximaal benutten.

2.2. Sterk opgroeien vanaf het begin

Een goede start bepaalt de kansen later in het leven. Daarom investeren we vanaf de voorschool tot en met de tienerjaren.

- **Toegankelijke voorschoolse educatie** - Elk kind moet een goede start krijgen. Programma's zoals PeuterPlus zetten we voort en breiden we waar nodig uit.
- **Inclusief onderwijs** - Kinderen leren samen, ongeacht achtergrond of beperking. Dat geeft wederzijds begrip en meer kansengelijkheid.
- **Een rijke schooldag voor ieder kind** - We stimuleren en faciliteren sport, cultuur, muziek en natuur bij alle scholen. Want elk kind verdient de kans om zijn of haar talenten te ontdekken, ongeacht de thuissituatie. Na een succesvolle pilot breiden we de Rijke schooldag uit naar de scholen die dat het hardst nodig hebben.
- **Ruimte voor ontwikkeling** - We behouden 10-14 onderwijs, zodat kinderen langer de tijd krijgen om hun talenten te ontdekken
- **Aanpak thuiszitters** - Het aantal thuiszitters tot een minimum beperken door ondersteuning binnen de schoolomgeving te organiseren.
- **Onderwijs en zorg verbinden** - Jeugdzorg en onderwijs werken samen, zodat hulp dichtbij en snel beschikbaar is thuis, op school en in de wijk.
- **Mentale weerbaarheid versterken** - Omdat mentale gezondheid net zo belangrijk is als lichamelijke gezondheid en kinderen moeten leren omgaan met druk en tegenslag bieden we lessen in weerbaarheid, psychologie, communicatie en omgaan met stress.
- **Veilige en duurzame schoolomgeving** - We investeren in ruime, toegankelijke schoolgebouwen waarbij scholen die ruimtes kunnen creëren waar behoefte aan is. We gaan verder met het vergroenen van schoolpleinen en stellen alle schoolpleinen open buiten schooltijd.

2.3. Onderwijs van de toekomst

Een sterke onderwijsstad biedt kansen voor elke leeftijd en sluit aan bij de arbeidsmarkt van morgen

- **Trots op het mbo** - In Den Bosch geven mbo'ers vorm aan onze stad: van techniek tot zorg, van horeca tot creatief ondernemerschap. D66 wil dat zij de waardering en kansen krijgen die daarbij horen. We zorgen voor voldoende en goede stageplekken in de regio. We stimuleren samenwerking tussen scholen, bedrijven en culturele instellingen, zodat studenten praktijkervaring kunnen opdoen.
- **De gemeente als voorbeeld** - We bieden actief stageplaatsen en projecten binnen de gemeente en maatschappelijke instellingen. Jongeren brengen frisse ideeën en verdienen kansen.
- **Mentoren en netwerken** - Niet iedere jongere kent de juiste mensen, maar ieder talent verdient een kans. D66 wil dat de gemeente initiatieven ondersteunt die jongeren koppelen aan mentoren en bedrijven, zodat deuren open blijven voor iedereen.
- **Voortijdig schoolverlaten tegengaan** - D66 wil schooluitval voorkomen door vroeg signaleren en beter samenwerken tussen scholen, leerwerkbedrijven en jeugdhulp. Jongeren die dreigen uit te vallen, krijgen snelle en gerichte ondersteuning, zodat ze perspectief houden op opleiding en werk.

- **Sterke onderwijsstad** - We stimuleren gezamenlijke projecten tussen mbo, hbo en JADS, betrekken studenten bij vraagstukken in de stad en maken ruimte voor start-ups en onderzoek in samenwerking met het bedrijfsleven.
- **Studentenleven versterken** - D66 wil een actievere rol van de gemeente om het studentenleven te versterken. We zorgen voor betaalbare huisvesting, genoeg studieplekken, levendige (nacht)horeca, een goed opgezetten introductieperiode en toegankelijke sportfaciliteiten. Bestaande studenten- en studieverengingen willen we beter faciliteren - zo geven we concreet invulling aan een Bosch Studentenberaad om studenten te betrekken bij studentenbeleid. Zo maken we 's-Hertogenbosch een aantrekkelijke studentenstad.
- **Innovatie en experiment** - Projecten als Talent Atelier en Innovatielab laten zien dat vernieuwing werkt. We geven ruimte aan dit soort initiatieven waar studenten in aanraking komen met bedrijven en overheden.
- **Leven lang leren** - We maken het makkelijker voor mensen om zich bij of om te scholen door goede samenwerking tussen onderwijs, werkgevers en de gemeente. Zo kunnen Bosschenaren zich blijven ontwikkelen en blijven ze zeker van werk, ook als hun baan verandert.

2.4. Iedereen doet mee: inclusie en participatie

Een inclusieve stad is een sterke stad. Iedereen moet zich welkom en betrokken voelen.

- **Toegankelijke stad** - Alle gemeentelijke gebouwen en openbare voorzieningen moeten vanzelfsprekend toegankelijk zijn voor iedereen. In alle ruimtelijke plannen dient rekening gehouden te worden met toegankelijkheid. Bij de inrichting van openbare ruimte hebben we extra aandacht voor ouderen en mensen met een beperking. We zorgen dat voorzieningen inclusief en toegankelijk zijn en zorgen voor meer openbare toiletten in parken en bij wijkcentra. Zo voelt iedereen zich welkom.
- **Bibliotheek blijft gratis t/m 27 jaar** - D66 wil dat de bibliotheek voor iedereen tot en met 27 jaar gratis blijft, zodat elke jongere kan lezen, leren en ontdekken, ongeacht de portemonnee thuis.
- **Wijkbibliotheken** - We willen dat de bibliotheek voor iedereen toegankelijk en bereikbaar is. We kijken per wijk wat nodig is: een volwaardige vestiging, een kleiner steunpunt, een bestelzuil op een centraal punt of een samenwerking met scholen. De bibliotheek is voor ons een basisvoorziening voor leren en ontmoeten, als daar extra financiering voor nodig is, maken we die ruimte.
- **Basisvaardigheden versterken** - Laaggeletterdheid, laaggecijferdheid en beperkte digitale vaardigheden blijven we bestrijden. Basisvaardigheden zijn nodig om volwaardig mee te doen.
- **Diversiteit vieren** - We stimuleren initiatieven als Regenboogstad en festivals die vrijheid en inclusie zichtbaar maken. Verschillen maken onze stad rijker.
- **Dierenwelzijn** - D66 wil dat dierenwelzijn een structurele plek krijgt in het gemeentelijk beleid. In de komende periode stellen we duidelijke kaders op voor o.a. dierenparkjes, vergunningverlening voor evenementen met dieren en opvangvoorzieningen.

2.5. Daarom bouwen we aan gelijke kansen voor iedereen

Een gemeente waarin je kansen niet afhangen van waar je wieg staat. Een plaats waar onderwijs de sleutel is, waar talenten ruimte krijgen en waar iedereen zich welkom voelt. 's-Hertogenbosch is een gemeente die vrij maakt en niemand laat vallen.

Hoofdstuk 3

Economie, groene groei en klimaat

Onze visie

's-Hertogenbosch staat er economisch goed voor. We behoren tot de top 3 van economische toplocaties en zijn een van de financieel meest gezonde gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. Dat is iets om trots op te zijn, maar geen garantie voor de toekomst. Daarom investeren we in een groene economie die banen schept, talent aantrekt en ruimte biedt voor vernieuwing.

De economie van morgen draait niet alleen om méér, maar vooral om béter. Een sterke lokale economie is sociaal, groen en eerlijk. Welvaart gaat hand in hand met welzijn en respect voor de grenzen van onze planeet. In een tijd van klimaatverandering, grondstoffenschaarste en groeiende ongelijkheid, kiest de gemeente 's-Hertogenbosch voor een koers die circulair, duurzaam en inclusief is.

3.1. Een gezonde economie als basis

Een sterke economie begint bij keuzes die goed zijn voor mens, stad en toekomst.

- **Kiezen voor duurzame sectoren** - We geven prioriteit aan bedrijven die bijdragen aan een eerlijke, groene en toekomstgerichte economie. Sectoren die afhankelijk zijn van laagbetaalde arbeidsmigranten of grote milieuschade veroorzaken, horen daar niet bij.
- **Toekomstbestendig energiesysteem** - Dit is een randvoorwaarde voor gezonde economie. We werken actief samen met netbeheerders en innovatieve partijen om problemen op het elektriciteitsnet te verminderen.
- **Sterk cluster ICT en data** - 's-Hertogenbosch heeft een krachtig ICT-ecosysteem. Samen met kennisinstellingen als JADS en ondernemersclusters als Grasso versterken we dit netwerk en benutten we de samenwerking met Brainport. Zo creëren we banen en innovatie.
- **Één Ondernemersloket** - Ondernemers zijn de motor van de gemeente. Met één loket maken we de weg vrij voor hun vragen, ideeën en ondersteuning. Dat vermindert bureaucratie en versterkt ondernemerschap.
- **Samen ondernemen** - D66 zet de deuren open voor Bosschenaren die samen hun stad willen bouwen. We maken ruimte en middelen vrij voor lokale crowdfunding, zodat plannen als de herontwikkeling van het oude V&D-gebouw kunnen uitgroeien tot een bruisende plek van ondernemerschap, cultuur en ontmoeten.
- **Toekomstbestendig mkb** - We ondersteunen mkb-bedrijven bij digitalisering, AI, verduurzaming en bedrijfsopvolging. Het Ondernemersloket helpt ondernemers hierbij samen te werken en kennis te delen.
- **Onderwijs en bedrijfsleven verbinden** - We bouwen aan hybride leeromgevingen waarin studenten en bedrijven samenwerken, zoals bij de Jamfabriek en Grasso. Zo leiden we talent op voor de banen van morgen.

- **Aandacht voor startups** - Innovatieve jonge ondernemers moeten de kans krijgen om hun ideeën te laten groeien. We stemmen de bestaande fondsen beter af op de behoefte van de startups en helpen met kapitaal, coaching en netwerk.
- **Inwoners en bedrijven dichterbij elkaar** - Via initiatieven als een jaarlijkse Open Bedrijvendag maken we zichtbaar wat het lokale bedrijfsleven betekent voor de stad en verbinden we ondernemers en inwoners.
- **Toerisme en horeca versterken** - We kiezen voor kwaliteitstoerisme dat zich richt op historie, cultuur, gastronomie en groen. Met wandel- en fietsroutes spreiden we bezoekers en zorgen we voor een aantrekkelijke binnenstad.

3.2. Cultuur als economische motor

Kunst en cultuur dragen bij aan de economische kracht van de gemeente. Ze trekken bezoekers aan, versterken het vestigingsklimaat, stimuleren innovaties en vergroten de leefkwaliteit.

- **Flexibele inzet gemeentelijk vastgoed** - We verlichten waar mogelijk de financiële huisvestingsdruk voor culturele instellingen. Gemeentelijk vastgoed zetten we flexibel in voor broedplaatsen, makersruimten en gedeeltelijk gebruik door culturele en maatschappelijke initiatieven. Voor ateliers, pop-ups en repetitieruimtes zoeken we betaalbare of tijdelijke oplossingen bijvoorbeeld in ontwikkelingsgebieden.
- **Structureel inzetten op talentontwikkeling** - We versterken de verbinding tussen cultuur, onderwijs en economie door samenwerking tussen instellingen, creatieve bedrijven en kennisorganisaties actief te stimuleren. We stimuleren dat Willem Twee, Grafische atelier en andere plekken een stadsbreed talentennetwerk vormen met een gezamenlijke agenda, coaching en werkplaatsen.
- **Toegankelijke cultuur voor iedereen** - We verlagen de drempel voor musea en culturele instellingen door maandelijks een gratis dag museumbezoek te bieden. Ook stimuleren we cultuur in de openbare ruimte (zoals murals en straatkunst) en nemen we belemmeringen weg die realisatie nu onnodig moeilijk maken.
- **Een Bossche makersregeling** - Een klein bedrag is vaak voor beginnende creatievelingen een enorme steun in de rug. Via de Bossche makersregeling stellen we kleine subsidies (€ 1000 - € 5000) beschikbaar voor lokale makers en amateurkunstenaars. Een jaarlijkse Makersweek met publiek programma maakt het lokaal talent zichtbaar.
- **Cultuur als toeristische versterker** - Een grote diversiteit in festivals, culturele instellingen en evenementen versterken de aantrekkelijkheid van gemeenten voor zowel inwoners als bezoekers van buitenaf. Hiermee versterken we niet alleen de lokale economie, maar maken we 's-Hertogenbosch ook leefbaarder en aantrekkelijker.

3.3. Klimaatneutraal in 2040

De klimaatopgave is groot en urgent. 's-Hertogenbosch kiest voor stevige en eerlijke maatregelen om uiterlijk in 2040 volledig klimaatneutraal te zijn.

- **100% schone energie** - We zetten in op een snelle afbouw van aardgas, stimuleren duurzame opwekking van energie in combinatie met energieopslag en verminderen het autoverkeer.
- **Klimaatplannen per wijk** - Elke wijk krijgt een eigen klimaatplan, waarin bewoners samen met de gemeente maatregelen nemen voor vergroening, regenbuffers en energieopwek -en opslag.
- **Transparantie en betrokkenheid** - We publiceren jaarlijks een Bossche klimaatbalans met de voortgang op CO₂-reductie en biodiversiteit. Bewoners en bedrijven denken mee via een digitaal platform en een jaarlijkse Klimaatdag.
- **Schone lucht** - We stimuleren de opwek van schone energie door middel van windmolens en zonnepanelen, met oog voor de gezondheid en leefbaarheid voor omwonenden.

3.4. Lokale groene economie stimuleren

Een groene economie biedt kansen voor werk, innovatie en samenwerking.

- **Startfonds Circulaire Economie** - Met een fonds dat uiterlijk in 2027 beschikbaar is, ondersteunen we bedrijven en bewonersinitiatieven die circulair ondernemen en verspilling tegengaan.
- **Klimaatbanen creëren** - We investeren in leerwerktrajecten voor installateurs, energiecoaches, warmtenetmedewerkers en groene vakmensen. De energietransitie biedt een scala aan nieuwe banen.
- **Duurzame bedrijventerreinen** - Bedrijventerreinen verduurzamen we met gezamenlijke energievoorziening, groene inrichting en circulaire samenwerking. Dat maakt onze economie veerkrachtig en toekomstbestendig.

3.5. Eerlijke kansen voor ondernemers en inwoners

De economie is pas sterk als iedereen kan meedoen.

- **Lokaal en duurzaam inkopen** - Gemeentelijke opdrachten gaan zoveel mogelijk naar lokale duurzame bedrijven en sociale ondernemers. Zo versterken we de eigen Bossche economie.
- **Broedplaatsen en maakplekken** - Leegstaande panden bieden we aan voor startende ondernemers, makers en ambachtslieden. Zo krijgt creatief ondernemerschap ruimte.
- **Een inclusieve arbeidsmarkt** - We zorgen voor maatwerk voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en ondersteunen kwetsbare zzp'ers. Iedereen verdient een plek op de arbeidsmarkt.
- **Ruimte voor bewonersinitiatieven** - Bewonerscollectieven kunnen budget aanvragen voor projecten zoals geveltuinen, buurtenergie en compostplekken. Zo geven we inwoners een actieve rol in de groene transitie.
- **Eerlijkere lokale heffingen** - D66 wil dat gemeentelijke heffingen eerlijker en rechtvaardiger worden verdeeld. Daarbij houden we beter rekening met verschillen in huishoudgrootte, zodat eenpersoonshuishoudens niet langer relatief zwaarder worden belast dan meerpersoonshuishoudens.

3.6. Daarom kiezen we voor een sterke en groene economie

Een gemeente die werk en welzijn in balans brengt. Waar innovatie, duurzaamheid en inclusie de kern vormen van groei. 's-Hertogenbosch is een plek waar ondernemers, studenten en inwoners samen bouwen aan een toekomst die eerlijk, groen en veerkrachtig is.

Hoofdstuk 4

Een sterke samenleving met gezonde en gelukkige generaties

Onze visie

Gezond zijn is de basis voor een goed leven. Iedereen wil zich fit en vitaal voelen, zonder stress en met genoeg energie voor elke dag. Dat vraagt om investeren in een gezonde leefomgeving en aandacht voor mentale gezondheid. In 's-Hertogenbosch zetten we in op preventie: beweging, gezonde voeding en sterke sociale netwerken. Gezondheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en geen optelsom van individuele keuzes. Wij geloven in een stad waar gezondheid geen kwestie van geluk is, maar van eerlijke kansen. Daarom investeren we in gezonde wijken met ruimte voor groen en gevarieerde sportaccommodaties.

4.1. Gezonde keuzes beginnen bij de omgeving

Een gezonde leefomgeving maakt gezond gedrag vanzelfsprekend.

- **Preventie centraal** - Gezondheid verankeren we in ruimtelijk beleid, mobiliteit en inrichting van de openbare ruimte. Straten en wijken nodigen uit tot bewegen, ontmoeten en ontspannen.
- **Beweegvriendelijke stad** - We leggen veilige fietsroutes, sportieve rondjes en wandelpaden aan. We zorgen voor toegankelijke sportplekken en veilige schoolroutes.
- **Gezonde voedselomgeving** - We maken gezonde voeding betaalbaar en aantrekkelijk, op school, op werk en in de wijk. Ongezonde verleidingen, zoals fastfood rond scholen en stations, beperken we.
- **Rook- en vapevrije zones uitbreiden** - Rond scholen, sportplekken, parken en terrassen creëren we rookvrije zones, zodat kinderen in een gezonde omgeving opgroeien.
- **Kritisch op houtstook** - We zijn kritisch op houtstook wanneer dit zorgt voor overlast voor omwonenden en een negatief gezondheidseffect heeft.
- **Schone lucht en gezonde landbouw** - Bij twijfel over schadelijke effecten van landbouwgif kiezen we voor de gezondheid van mensen. We stellen strengere regels en steunen boeren die verduurzamen en omschakelen naar natuurinclusieve kringlooplandbouw.

4.2. Mentaal sterk en sociaal verbonden

Mentale gezondheid en sociale verbondenheid zijn net zo belangrijk als lichamelijke gezondheid. We investeren in plekken waar positieve krachten zich kunnen verenigen, waar mensen elkaar ontmoeten, zich thuis kunnen voelen en samen sterker worden.

- **Plekken die verbinden** - Sportverenigingen, buurthuizen/-bibliotheken en culturele initiatieven zijn plekken waar mensen elkaar ontmoeten en kunnen verenigen. We zien deze plekken als sociale infrastructuur die net zo belangrijk is als wegen en woningen.
- **Sterke sociale netwerken** - We stimuleren buurtinitiatieven, ontmoetingsplekken en woonvormen waarin zorg en samenleven samenkomen. We bouwen aan buurten waar mensen elkaar kennen en helpen, zoals in een vereniging: betrokken, samenredzaam en veerkrachtig.

- **Gedeelde multifunctionele ruimtes** - D66 ziet dat veel verenigingen moeite hebben met het vinden van betaalbare ruimte. Wat ons betreft is "niet meer maar anders" de oplossing. We willen dat ruimtes vaker gedeeld en multifunctioneel gebruikt worden, en maken dit mogelijk door regels te versoepelen en samenwerking te stimuleren.
- **Mentale gezondheid bespreekbaar maken** - We versterken de informele pedagogische basis zodat jongeren laagdrempelige hulp en ondersteuning kunnen ervaren, waarmee problemen kunnen worden voorkomen of vroegtijdig worden aangepakt.

4.3. Zorgzaam samenleven, niemand staat alleen

Voor wie het even niet alleen redt, is er hulp in de buurt.

- **Mantelzorgers ondersteunen** - We waarderen mantelzorg en bieden respijtzorg, informatie en praktische hulp. Zo voorkomen we overbelasting.
- **Collectieve oplossingen** - via de informatiepunten van KOO en basisondersteuning versterken we informele netwerken en ondersteunen we inwoners in hun dagelijks leven.
- **Jeugdzorg kindgericht** - We kiezen voor lichte hulp waar het kan en zware zorg waar het moet. Preventie, school en buurt spelen een sleutelrol.
- **Jongeren begeleiden naar zelfstandigheid** - Jongeren uit de jeugdzorg krijgen hulp bij wonen, werk, welzijn en financiën. 10% van de sociale woningvoorraad reserveren we voor deze groep.

4.4. Samen ouder, samen sterker

Ouderen blijven zo lang mogelijk gezond en zelfstandig, in hun vertrouwde wijk. We bouwen aan zorgzame buurten, waarin iedereen mee kan doen.

- **Passende woningen en woonvormen** - We bouwen levensloopbestendige woningen en stimuleren geclusterde woonvormen waarin ouderen en andere doelgroepen samenleven en elkaar ondersteunen.
- **Toegankelijke mobiliteit** - Met veilige looproutes, toegankelijke bushaltes ondersteund door vrijwilligersinitiatieven als de seniorenbus zorgen we dat ouderen mobiel blijven.
- **Ontmoeting en zingeving** - We investeren in buurtkamers, activiteiten en plekken waar ouderen elkaar kunnen ontmoeten, iets kunnen betekenen en zich verbonden voelen.
- **Ruimte voor verschil** - Dé oudere bestaat niet. We bieden ruimte voor diversiteit in achtergrond, levensstijl en behoeften.

Hoofdstuk 5

Vrij, veilig en democratisch

Onze visie

Vrijheid, veiligheid en democratie versterken elkaar. Zonder veiligheid kan niemand écht vrij zijn, en zonder vrijheid verliest veiligheid haar betekenis. Iedereen moet zichzelf kunnen zijn - zonder angst, zonder uitsluiting. Vrijheid vraagt dat we diversiteit omarmen en elkaar met respect behandelen. Veiligheid vraagt dat we beschermen waar nodig en samen onze veerkracht vergroten. Democratie betekent dat we dit met elkaar doen: iedereen mag meedenken, meepraten en meebeslissen en er is oog voor alle bewoners.

In de gemeente 's-Hertogenbosch zien we dat vrijheid en veiligheid onder druk staan. Cyberaanvallen en georganiseerde criminaliteit vormen bedreigingen van buitenaf, terwijl polarisatie en discriminatie van binnenuit splijten. Daarom bouwen we aan een vrije én weerbare stad, gebaseerd op vertrouwen, gelijkwaardigheid en verbinding.

Een veilige en vrije gemeente rust op een sterke democratie waarin iedereen zich gehoord en vertegenwoordigd voelt. Als eerste gemeente van Nederland organiseren we een burgerberaad over nieuwe vormen van inwonerbetrokkenheid - en dat smaakt naar meer.

5.1. Veiligheid voor vrouwen en LHBTIQ+

Iedereen moet zich vrij en veilig voelen, thuis en op straat.

- **Aanpak geweld en intimidatie** - Huiselijk geweld en femicide pakken we sneller en beter aan. Samenwerking tussen politie, Veilig Thuis en hulpverleners wordt versterkt.
- **Veilige openbare ruimte** - Met betere verlichting, toezicht en aanpak van straatintimidatie zorgen we dat vrouwen zich dag en nacht veilig kunnen bewegen.
- **Campagne tegen gendergerelateerd geweld** - Een stevige campagne om geweld tegen de LHBTIQ+-gemeenschap te stoppen en het gevoel van onveiligheid, ook in het uitgaan, te verminderen. Voorlichting op scholen heeft hierin een sleutelrol.

5.2. Een veilig gevoel op straat

Veiligheid en leefbaarheid gaan hand in hand.

- **Wijkschouwen met inwoners** - Gemeente, politie en inwoners monitoren samen onveilige plekken.
- **Kracht van de wijk benutten** - Door ondersteuning voor buurtinitiatieven, positieve rolmodellen en buurtpreventieteams maken we gebruik van de wijk en haar bewoners
- **Aanpak van straatintimidatie** - Campagnes zoals Ben je oké?, trainingen voor handhavers, meldpunten en veilige ontmoetingsplekken in het uitgaansleven zorgen voor meer bewustwording en veiligheid. Daarnaast stellen we straatintimidatie strafbaar in de lokale wetgeving om beter te kunnen handhaven op intimiderend gedrag in de openbare ruimte.
- **Onveilige plekken verbeteren** - Beter licht, inrichting en levendigheid maken straten aantrekkelijker en veiliger voor iedereen.

5.3. Ondermijnende en georganiseerde criminaliteit

Criminaliteit tast vertrouwen en leefbaarheid aan.

- **Hardere aanpak** - Focusgebieden met identiteitscontroles, informatie delen en signalen van bewoners serieus nemen. Geen misbruik van horeca, vastgoed of logistiek voor crimineel geld.
- **Kwetsbare wijken versterken** - Meer sociale samenhang, zichtbare overheid en duidelijke regels.
- **Jongeren perspectief bieden** - Vroeg signaleren van problemen, inzet op sport, school en jongerenwerk, aanpak van messengeweld en online ronselen.
- **Vergroten weerbaarheid tegen drugscriminaliteit** - We investeren in het vergroten van de weerbaarheid van jongeren om te voorkomen dat zij betrokken raken bij drugscriminaliteit.
- **Realistisch drugsbeleid** - D66 kiest voor een realistisch drugsbeleid waarin gezondheid voorop staat. Door te investeren in goede voorlichting en preventie met ketenpartners zorgen we ervoor dat mensen bewuste keuzes kunnen maken en risico's worden verkleind. Overlast rondom coffeeshops wordt aangepakt door gerichte handhaving en, waar nodig, het verplaatsen naar beter geschikte locaties. Ook bij evenementen faciliteren we voorlichting en testmogelijkheden, zodat bezoekers beter geïnformeerd zijn en risico's worden beperkt.

5.4. Digitale veiligheid

Ook online moet 's-Hertogenbosch veilig zijn.

- **Weerbaarheid vergroten** - Training en bewustwording bij ambtenaren, inwoners en organisaties. Proactief voldoen aan de hoogste beveiligingsstandaarden.
- **Oefenen met cyberincidenten** - Regelmatige cyberoefeningen samen met regionale partners.
- **Samenwerken** - Kennisinstellingen, bedrijven en veiligheidsdiensten bundelen voor digitale veiligheid en economische kansen.

5.5. Voorkomen van radicalisering en extremisme

We bestrijden extremisme en versterken sociale cohesie.

- **Voedingsbodem tegengaan** - Sociale cohesie en dialoog versterken, samen met scholen, culturele en religieuze organisaties.
- **Weerbaar offline en online** - Initiatieven steunen die jongeren leren kritisch om te gaan met extremistische boodschappen en het herkennen van nepberichten op sociale media.
- **Aandacht voor alle vormen van extremisme** - Naast jihadisme ook rechts-extremisme, complotdenken en andere gewelddadige stromingen aanpakken.

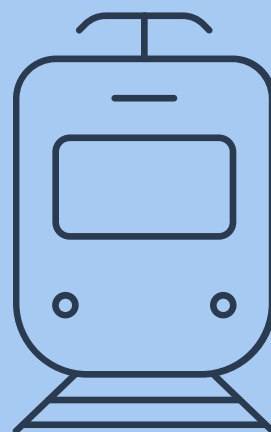
5.6. Een sterke democratie

D66 streeft naar een democratie die mensen actief betreft, met vormen van inspraak die passen bij onze tijd.

- **Het burgerberaad** - gelote inwoners leveren direct input voor beleid - eerlijk, representatief en vernieuwend, precies zoals onze democratie hoort te zijn.
- **Wijkraden met budget** en mandaat om hun buurt vorm te geven.
- **Vaste buurtbudgetten** voor bewonersinitiatieven zoals vergroening of sociale projecten.
- **Brede betrokkenheid bij beleid**, ook van jongeren en minder gehoorde groepen.

Hoofdstuk 6

Slimme en duurzame mobiliteit

Onze visie

De gemeente 's-Hertogenbosch groeit, steeds meer mensen willen hier wonen, werken en ontspannen. Helaas wordt meer dan de helft van de openbare ruimte in beslag genomen door veelal stilstaande auto's. D66 's-Hertogenbosch kiest voor een fundamentele herverdeling van deze ruimte. We maken het centrum autoluw en zorgen dat auto's in garages worden geparkeerd in plaats van op straat. Zo ontstaat ruimte voor voetgangers en fietsers, groen en gezelligheid. Wij willen straten waar kinderen veilig naar school en sport kunnen fietsen, waar gespeeld en geflaneerd wordt, en waar je op het terras geen last hebt van langs scheurende auto's. De stad is een plek om te leven, niet alleen om doorheen te rijden.

6.1. Autoluw en gezond

De binnenstad moet een plek zijn om te ontmoeten, niet om in de file te staan.

- **Autoluwe straten** - De verandering naar autoluwe binnenstad moet worden afgerond. We geven ruimte terug aan voetgangers en fietsers en maken de binnenstad groener en aantrekkelijker door te parkeren in garages. Zo wordt de binnenstad rustiger, schoner en aantrekkelijker voor bewoners, bezoekers en ondernemers.
- **30 km als norm** - Op de centrumring en straten waar fietsers rijden verlagen we de snelheid.
- **Minder blik, meer leven** - Parkeerplaatsen maken plaats voor verblijfsruimte en speelplekken, zodat straten leefbaarder worden.
- **Veilige speelplekken** - We plaatsen 30 km borden bij speelplekken zodat kinderen veilig kunnen buitenspelen.

6.2. Fiets en voetganger centraal

Fietsen en lopen zijn de meest gezonde en duurzame vormen van mobiliteit.

- **Veilige kruisingen** - We kiezen voor veilige kruisingen waarbij fietsveiligheid én fietsvriendelijkheid centraal worden gesteld. Gevaarlijke kruisingen en onoverzichtelijke rotondes met twee fietsrichtingen worden heringericht met oog op een fietsvriendelijke stad.
- **Fietsveiligheid** - We maken fietsveiligheid leidend bij de inrichting van straten, pleinen en kruispunten.
- **Extra fietsparkeerplaatsen** - We onderzoeken de behoefte aan extra fietsparkeerplaatsen, onder andere in de Spoorzone.
- **Veilig schoolverkeer** - We sluiten straten bij scholen tijdelijk af tijdens breng- en haaltijden, zodat kinderen veilig naar school kunnen.

6.3. Toegankelijke en inclusieve mobiliteit

Iedereen moet zich vrij kunnen verplaatsen, jong of oud, met of zonder beperking.

- **Uitvoering VN-verdrag Handicap** - Alle nieuwe ruimtelijke plannen maken publieke ruimte en voorzieningen toegankelijk. Bereikbaarheid is een recht voor iedereen.

6.4. Sterk openbaar vervoer en mobiliteitshubs

Een groeiende stad vraagt om slim OV.

- **Geen grote bussen in de binnenstad** - We halen grote stadsbussen uit smalle straten zoals de Visstraat, zodat leefbaarheid en bereikbaarheid elkaar versterken.
- **Beter OV** - We verbeteren het openbaar vervoer: meer ritten op drukke lijnen, avondbussen tussen centrum en dorpen en slimme verbindingen naar nieuwe wijken.
- **Nachtnet voor een levendige stad** - D66 pleit voor een regionaal nachtnet met nachtelijke trein- en busverbindingen in het weekend en ruimere openingstijden voor de NS-fietskelder. Zo zorgen we dat mensen veilig thuiskomen en de stad ook 's avonds goed bereikbaar blijft.
- **Nieuwe stations zijn knooppunten** - We blijven inzetten op stations in Maaspoort en Nuland, zodat ook dorpen en grote wijken goed verbonden zijn. Het nieuwe Centraal Station, als tweede overstapstation van Nederland, ontwikkelen we verder tot een groene, toegankelijke ontmoetingsplek die de binnenstad over de sporen trekt.
- **Verkenning naar nieuwe verbindingen** - De komende bestuursperiode zetten wij in op een onderzoek naar een hoogwaardige OV-verbinding die West (JBZ) en Noord/Maaspoort/Groote Wielen met elkaar verbinden.

6.5. Deelmobiliteit en innovatie

Slimme oplossingen maken de stad toekomstbestendig.

- **Stimuleren deelmobiliteit** - We stimuleren deelmobiliteit en zorgen dat inwoners altijd de vrijheid houden om te kiezen. In alle gemeentelijke parkeergarages worden vaste plekken gereserveerd voor deelauto's, zodat het voor binnenstadbewoners aantrekkelijker wordt om geen auto te bezitten.
- **Mobiliteitshubs in elke wijk** - We richten mobiliteitshubs in met deelauto's, deelscooters en elektrische fietsen, zodat slim reizen altijd dichtbij is.
- **Betere doorstroming** - Op de belangrijkste verkeersassen zorgen we voor vlotte en veilige doorstroming, zonder dat dit ten koste gaat van leefbaarheid.
- **Verminderen korte ritten** - We verminderen het autogebruik voor korte ritten door alternatieven zoals lopen, fietsen en OV aantrekkelijker en logischer te maken.
- **Fatbikes** - We willen het onveilige gebruik van fatbikes terugdringen door vooral in te zetten op gedragsverandering met duidelijke regels, gerichte handhaving en campagnes.

6.6. Daarom kiezen we voor slimme en duurzame mobiliteit

Een gemeente waar je gezond en veilig van A naar B komt. Waar fiets, OV en deelmobiliteit vanzelfsprekend zijn, en de auto minder plek inneemt. Zo blijft 's-Hertogenbosch bereikbaar, leefbaar en klaar voor de toekomst.

Verantwoording

De programmacommissie van dit verkiezingsprogramma bestond uit:

- Mariève Craste
- Stanley Jaddoe
- Guusje Verhoeven
- Piet Verrijt
- Vivian Muller-Laumans
- Anne-Marie van Oers

Op 10 januari 2026 hebben de leden van D66 's-Hertogenbosch dit verkiezingsprogramma vastgesteld.

D66
's-hertogenbosch